

C.G. Jung

OPERE COMPLETE 18/2

VIAȚA SIMBOLICĂ
DIVERSE SCRERI

Traducere din germană de
Radu-Gabriel Pârvu

EDITORI

Silviu Dragomir

Vasile Dem. Zamfirescu

DIRECTOR EDITORIAL

Magdalena Mărculescu

REDACTOR

Daniela Ștefănescu

MACHETAREA ȘI COPERTA SERIEI

Faber Studio

DIRECTOR PRODUCȚIE

Cristian Claudiu Coban

DTP

Ofelia Coșman

CORECTORI

Anca Baciu

Lorina Chițan

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
JUNG, CARL GUSTAV

Opere complete. - București: Editura Trei, 2003 -
vol. ISBN 973-8291-61-5
Vol. 18. Partea 2: Viața simbolică / trad. din germană de
Radu-Gabriel Pârvu. - 2019. - Conține bibliografie. - Index. -
ISBN 978-606-40-0589-2

I. Pârvu, Radu Gabriel (trad.)

159.9

Titlul original: Das Symbolische Leben: Gesammelte Werke 18/ 2

Autor: Carl Gustav Jung

Copyright © 1981 Walter Verlag AG, Olten

Copyright © 2007 Foundation of the Works of C. G. Jung, Zürich

© Editura Trei, 2019

pentru prezenta ediție

O.P. 16, ghișeul 1, C.P. 490, București
Tel.: +4 021 300 60 90 ; Fax: +4 0732 25 20 20

e-mail: comenzi@edituratrei.ro

www.edituratrei.ro

ISBN: 978-606-40-0589-2

CUPRINS

VII

Despre simbolistică
(*Opere complete V*)

Despre ambivalență (1910)	533
Contribuții la simbolistică (1911)	536

VIII

Două scrimeri despre psihologia analitică
(*Opere complete VII*)

Adaptare, individuație și colectivitate (1916)	541
Prefață la ediția maghiară a cărții lui Jung <i>Despre psihologia inconștientului</i> (1944)	548

IX

Dinamica inconștientului
(*Opere complete VIII*)

Prefeță la <i>Über psychische Energetik und das Wesen der Träume</i> de Jung (1928, 1947)	553
Despre halucinație (1933)	
Cuvânt introductiv la <i>Die Wunder der Seele</i> de Schleim (1934)	557
Cuvânt-înainte la <i>Psihologia lui C.G. Jung</i> de Jacobi (1939)	564
Prefață la ediția spaniolă (1947)	565
Prefață la <i>Psychic Energy</i> de Harding (1947)	566
Cuvântare cu ocazia ședinței de înființare a Institutului C.G. Jung din Zürich (1948)	568

Tiefenpsychologie (1948).....	575
Cuvânt introductiv la „ <i>Studien aus dem C.G. Jung-Institut Zürich</i> “ (1948).....	588
Prefață la <i>Introduction to Jung's Psychology</i> de Frieda Fordham (1952)	590
Prefață la <i>New Developments in Analytical Psychology</i> de Michael Fordham (1957).....	592
Un experiment astrologic (1958)	596
Scrisori despre sincronicitate	606
Către Markus Fierz (1950, 1954).....	606
Către Michael Fordham (1955).....	613
Vizitorul parapsihologiei (1960).....	615

X

Arhetipurile și inconștientul colectiv (*Opere complete IX*)

Ipoteza inconștientului colectiv (1932).....	619
Cuvânt introductiv la <i>Entdeckung der Seele</i> de Adler (1933).....	621
Cuvânt introductiv la <i>Frauen-Mysterien</i> de Harding (1948).....	623
Prefață la <i>Ursprungsgeschichte des Bewußtseins</i> de Neumann (1949).....	627
Prefață la <i>Zur analytischen Psychologie</i> de Adler (1949)	629
Prefață la <i>Gestaltungen des Unbewußten</i> de Jung (1949).....	632
Prefață la <i>Von der inneren Welt des Menschen</i> de Wickes (1953).....	634
Introducere la <i>Von den Wurzeln des Bewußtseins</i> de Jung (1953).....	636
Prefață la <i>Beelden uit het onbewuste</i> de van Helsing (1954).....	638
Prefață la <i>Complex, arhetip, simbol în psihologia lui C.G. Jung de Jacobi</i> (1956)	641

Prefață la <i>Menschliche Beziehungen</i> de Bertine (1956)	644
Prefață la <i>Psyche and Symbol</i> de dr. de Laszlo (1957)	647
Prefață la <i>Die Anima als Schicksalsproblem des Mannes</i> de Brunner (1959) ..	654

XI

Civilizația în tranziție (*Opere complete X*)

Raport despre America (1910)	663
Despre psihologia negrilor (1910)	664

Con vorbire radiofonică — München (1930)	666
--	-----

Prefață la <i>Seelenprobleme der Gegenwart</i> de Jung (1930, 1932, 1959)	672
---	-----

Prefață la <i>The Primitive Mind and Modern Civilization</i> de Aldrich (1931)	675
--	-----

Comunicat de presă la vizita în Statele Unite (1936)	678
--	-----

Psihologia și problemele naționale (1936)	680
---	-----

Reîntoarcerea la viață simplă (1941)	700
--	-----

Epilog la <i>L'Homme à la découverte de son âme</i> de Jung (1944)	709
--	-----

Glose marginale la istoria contemporană (1945)	711
--	-----

Răspunsuri pentru <i>Mishmar</i> despre Adolf Hitler (1945)	727
---	-----

Tehnici de schimbare a atitudinii în slujba păcii mondiale.

Memorandum pentru UNESCO (1947/48)	729
--	-----

Efectul tehnicii asupra vieții psihico-spirituale (1948)	739
--	-----

Cuvânt introductiv la <i>Depth Psychology and a New Ethic</i> de Erich Neumann (1949)	742
---	-----

Prefață la <i>Analytical Psychology and the English Mind</i> de Baynes (1950)	750
---	-----

Reguli de viață (1954)	752
------------------------------	-----

Despre <i>flying saucers</i> (1954)	754
---	-----

Către United Press International (1958)	760
---	-----

Scrisoare către Keyhoe (1958)	761
-------------------------------------	-----

Natura umană nu se supune ușor sfaturilor idealiste (1955)	764
--	-----

Europa spirituală și revoluția ungară (1956)	766
--	-----

Despre psihodiagnostic (1958)	768
-------------------------------------	-----

Dacă Christos ar umbla azi pe pământ (1958)	770
---	-----

Prefață la <i>Hugh Crichton-Miller, 1877-1959</i> (1960)	771
--	-----

XII

Psihologie și religie (*Opere complete XI*)

De ce nu adopt eu „adevărul catolic“? (1944)	777
--	-----

Articol de dicționar: <i>Demonia</i> (1945)	780
---	-----

Prefață la <i>Symbolik des Geistes</i> , sub coordonarea lui Jung (1947)	781
--	-----

Prefață la <i>Tragic Christianity</i> de Quispel (1949)	783
---	-----

Cuvânt introductiv la <i>Ostasien denkt anders</i> de Abegg (1949)	786
--	-----

Introducere la <i>A Psychological Study of the Origins of Monotheism</i> de Allenby (1950)	788
--	-----

Minunea postului fratelui Klaus (1951)	793
Despre <i>Răspuns lui Iov</i> de Jung (1952)	795
<i>Religie și psihologie</i> . Un răspuns adresat lui Martin Buber (1952)	796
Discurs la prezentarea <i>Codexului Jung</i> (1953)	805
Scrisoare către Père Bruno O.C.D. (1953)	808
Scrisoare către pastorul William Lachat (1954)	815
Despre înviere (1954)	830
Despre <i>Die Reden Gotamo Buddhos</i> de Karl Eugen Neumann (1955)	836
Introducere la <i>Träume — eine Quelle religiöser Erfahrung?</i>	
de Froboese-Thiele (1957)	841
Jung și credința religioasă (1956–57)	843

XIII

Studii de alchimie (*Opere complete XII, XIII, XIV*)

Prefață la un catalog de cărți despre alchimie (1946)	897
Faust și alchimia (1949)	899
Alchimie și psihologie	902

XIV

Despre fenomenul spiritului în artă și știință (*Opere complete XV*)

În memoria lui Jerome Schloss (1927)	907
Prefață la <i>Tag und Nacht</i> de Schmid-Guisan (1931)	910
Dr. Hans Schmid-Guisan: <i>In memoriam</i> (1932)	912
Prefață la <i>Märchen vom Fischotter</i> de Schmitz (1932)	915
<i>Existe-t-il une poésie de signe freudien?</i> (1932)	919
Prefață la <i>The Curse of Intellect</i> de Gilbert (1934)	921
Prefață la <i>Wirklichkeit der Seele</i> de Jung (1933)	923
Prefață la <i>I.H. Fichtes Seelenlehre und ihre Beziehung zur Gegenwart</i>	
de Mehlich (1935)	925

Cuvânt introductiv la <i>Wandlungen des Traumproblems von der Romantik bis zur Gegenwart</i> de von Koenig-Fachsenfeld (1935)	929
Cuvânt însoțitor la <i>Der dunkle Bruder</i> de Gilli (1938)	933
Gérard de Nerval (1945)	936

Prefață la <i>Der Liebestraum des Poliphilo</i> de Fierz-David (1946)	937
Prefață la <i>Mondwald</i> de Crottet (1949)	940
Prefață la <i>Paracelsus. Selected Writings</i> de Jacobi (1949)	942
Cuvânt introductiv la <i>Das Unbewußte als Keimstätte des Schöpferischen</i>	
de Kankeleit (1959)	944
Contribuția lui Jung	945
Prefață la <i>The Visits of the Queen of Sheba</i> de Serrano (1960)	947
<i>Y a-t-il un vrai bilinguisme?</i> (1960)	949

XV

Practica psihoterapiei (*Opere complete XVI*)

Recenzie despre <i>Der Organismus der Seele</i> de Heyer (1933)	953
Recenzie despre <i>Praktische Seelenheilkunde</i> de Heyer (1936)	954
Despre <i>Rosarium philosophorum</i> (1937)	958
Prefață la o revistă indiană de psihoterapie (1955)	963
Despre desene în diagnosticul psihiatric (1959)	964

XVI

Despre dezvoltarea personalității (*Opere complete XVII*)

Prefață la <i>The Problem of the Nervous Child</i> de Evans (1919)	967
Introducere la <i>The Way of All Women</i> de Harding (1932)	970
Convorbire cu C.G. Jung despre psihologia abisală și cunoașterea	
de sine (1943)	974
Cuvânt introductiv la <i>The Hands of Children</i> de Spier (1944)	985
Introducere la ediția ebraică a cărții lui Jung <i>Psihologie și educație</i> (1955)	987

Addenda

Prefață la <i>Psychologische Abhandlungen</i> , volumul I (1914)	991
Discurs la prezentarea <i>Codexului Jung</i> [varianta extinsă] (1953)	992

Anexă

Bibliografie	999
Indice de nume	1021
Indice de termeni	1028

„Sunt deosebit de interesante și deosebit de bune. Sunt deosebit de bune și deosebit de interesante.”

„Înțelegem că în cadrul unei discuții se pot aduce și obiecte care nu sunt deosebit de bune.”

„Înțelegem că în cadrul unei discuții se pot aduce și obiecte care nu sunt deosebit de bune.”

„Înțelegem că în cadrul unei discuții se pot aduce și obiecte care nu sunt deosebit de bune.”

„Înțelegem că în cadrul unei discuții se pot aduce și obiecte care nu sunt deosebit de bune.”

„Înțelegem că în cadrul unei discuții se pot aduce și obiecte care nu sunt deosebit de bune.”

„Înțelegem că în cadrul unei discuții se pot aduce și obiecte care nu sunt deosebit de bune.”

„Înțelegem că în cadrul unei discuții se pot aduce și obiecte care nu sunt deosebit de bune.”

„Înțelegem că în cadrul unei discuții se pot aduce și obiecte care nu sunt deosebit de bune.”

„Înțelegem că în cadrul unei discuții se pot aduce și obiecte care nu sunt deosebit de bune.”

„Înțelegem că în cadrul unei discuții se pot aduce și obiecte care nu sunt deosebit de bune.”

„Înțelegem că în cadrul unei discuții se pot aduce și obiecte care nu sunt deosebit de bune.”

„Înțelegem că în cadrul unei discuții se pot aduce și obiecte care nu sunt deosebit de bune.”

„Înțelegem că în cadrul unei discuții se pot aduce și obiecte care nu sunt deosebit de bune.”

„Înțelegem că în cadrul unei discuții se pot aduce și obiecte care nu sunt deosebit de bune.”

„Înțelegem că în cadrul unei discuții se pot aduce și obiecte care nu sunt deosebit de bune.”

„Înțelegem că în cadrul unei discuții se pot aduce și obiecte care nu sunt deosebit de bune.”

„Înțelegem că în cadrul unei discuții se pot aduce și obiecte care nu sunt deosebit de bune.”

„Înțelegem că în cadrul unei discuții se pot aduce și obiecte care nu sunt deosebit de bune.”

„Înțelegem că în cadrul unei discuții se pot aduce și obiecte care nu sunt deosebit de bune.”

„Înțelegem că în cadrul unei discuții se pot aduce și obiecte care nu sunt deosebit de bune.”

„Înțelegem că în cadrul unei discuții se pot aduce și obiecte care nu sunt deosebit de bune.”

„Înțelegem că în cadrul unei discuții se pot aduce și obiecte care nu sunt deosebit de bune.”

„Înțelegem că în cadrul unei discuții se pot aduce și obiecte care nu sunt deosebit de bune.”

„Înțelegem că în cadrul unei discuții se pot aduce și obiecte care nu sunt deosebit de bune.”

„Înțelegem că în cadrul unei discuții se pot aduce și obiecte care nu sunt deosebit de bune.”

„Înțelegem că în cadrul unei discuții se pot aduce și obiecte care nu sunt deosebit de bune.”

„Înțelegem că în cadrul unei discuții se pot aduce și obiecte care nu sunt deosebit de bune.”

„Înțelegem că în cadrul unei discuții se pot aduce și obiecte care nu sunt deosebit de bune.”

„Înțelegem că în cadrul unei discuții se pot aduce și obiecte care nu sunt deosebit de bune.”

„Înțelegem că în cadrul unei discuții se pot aduce și obiecte care nu sunt deosebit de bune.”

„Înțelegem că în cadrul unei discuții se pot aduce și obiecte care nu sunt deosebit de bune.”

„Înțelegem că în cadrul unei discuții se pot aduce și obiecte care nu sunt deosebit de bune.”

„Înțelegem că în cadrul unei discuții se pot aduce și obiecte care nu sunt deosebit de bune.”

„Înțelegem că în cadrul unei discuții se pot aduce și obiecte care nu sunt deosebit de bune.”

„Înțelegem că în cadrul unei discuții se pot aduce și obiecte care nu sunt deosebit de bune.”

„Înțelegem că în cadrul unei discuții se pot aduce și obiecte care nu sunt deosebit de bune.”

„Înțelegem că în cadrul unei discuții se pot aduce și obiecte care nu sunt deosebit de bune.”

„Înțelegem că în cadrul unei discuții se pot aduce și obiecte care nu sunt deosebit de bune.”

„Înțelegem că în cadrul unei discuții se pot aduce și obiecte care nu sunt deosebit de bune.”

„Înțelegem că în cadrul unei discuții se pot aduce și obiecte care nu sunt deosebit de bune.”

„Înțelegem că în cadrul unei discuții se pot aduce și obiecte care nu sunt deosebit de bune.”

VII DESPRE SIMBOLISTICĂ

Asociate volumului V din
Opere complete

[Deși n-au fost înregistrate ca atare de JUNG însuși, aceste scurte sinteze sunt luate drept lucrări pregătitoare pentru lucrarea *Wandlungen und Symbole der Libido* (1911/12), reîntitulată *Symbole der Wandlung* (1952). *Corespondența Sigmund Freud-C.G. Jung* conține trimiteri la extrase anterioare, de exemplu, la „Conferința de la Herisau“ (1931, capitolul 3), care s-a pierdut și pe care FREUD a supus-o unei critici amănunțite în 199aF.]

DESPRE AMBIVALENTĂ

*Discuție.*¹ C.G. JUNG: Conceptul de ambivalență constituie, probabil, o prețioasă îmbogățire a tezaurului nostru conceptual. În același lucru poate să rezide opusul. *Altus* = înalt și adânc. Există o voluptate în durere. Nu este vorba, aşadar, despre o succesiune, ci despre întrepătrundere, o concomitență. El se lovește de propoziția: „Ambivalența este motorul“. Probabil ea nu este aşa ceva, ci este latura formală, pe care o găsim pretutindeni. FREUD a menționat multe exemple din istoria limbii. Chiar și cuvintele moderne sunt ambivalente; de exemplu, *sacré*² sau *luge*³ (irlandeză) = contract; *bad* (engleză) = *bat* = *bass* (germana medie de sus) = *gut*. Prin migrație lingvistică, semnificația cuvântului se modifică istoric în opusul lui. Visul se slujește atât de asemănare, cât și de contrariu. Contrastul este cea mai apropiată posibilitate de asemănare. JUNG a fost visat astfel: *Este un bărbat micuț, cu barbă, n-are ochelari și nu mai e*

[Rezumat al comentariilor lui JUNG la Întrunirea de iarnă a psihiatrilor elvețieni la Berna, 26/27 noiembrie 1910, despre care s-a relatat în *Zentralblatt für Psychologie*, I/5, 6 (Wiesbaden, februarie/martie 1911), pp. 267 și urm. Relatarea a apărut într-o variantă prescurtată și în *Psychiatrisch-neurologische Wochenschrift*, XII/43 (Halle, 21 ianuarie 1911) și în *Correspondenz-Blatt für Schweizer Aerzte*, XLI/6 (Basel, 20 februarie 1911). Cf. *Correspondența Sigmund Freud-C.G. Jung*, 222 J¹.]

¹ [Referitoare la o conferință a lui EUGEN BLEULER, „Über Ambivalenz“; aceasta, dacă a fost publicată, n-a putut fi găsită.]

² [În franceză, *sacré* poate însemna „blestemat“ sau „binecuvântat“ („sfânt“).]

³ [Cuvântul vizat este, probabil, *luige*, care înseamnă „jurământ“, însă el corespunde germanului *Lüge* (minciună — N.t.) Cf. FICK, *Wörterbuch der indogermanischen Sprachen*, II, p. 257, și III, p. 374.]

tânăr. Așadar, toate exact invers. Când e să ne justificăm opinile psihanalitice, avem, ca și anatomicii, un material demonstrativ propriu și lipsit de echivoc, și anume în monumentele Antichității, pe tărâmul mitologiei. De pildă, zeul fertilității este și cel care distrugă (Indra). Soarele înseamnă fertilitate și distrugere. De aceea pentru cea mai mare caniculă avem ca semn zodiacal Leul. Ambivalența se vădește în succesiunile mitologice, Odin devine un Tânăr vânător, molestanță fetele care merg singure pe drum. Freya a ajuns diavoliță. Venus, după cum ne demonstrează filosofii, s-a transformat în Sfânta Verena în sens bun (Verena este sfânta protectoare a Badenului din Aargau; băile erau consacrate lui Venus, fiind în slujba ei, aşa cum ştim din istorie). Sfânta Verena, Venus, dă însă și numele unor munți periculoși (Vrenelisgärtli în apropiere de Glärnisch; Verenakehle se numește jgheabul pe unde cad avalanșe mari pe Schafberg în zona Säntis). Deva, adică înger în sanscrită, devine în persoană demon. Sharpele pe stâlp corespunde ambivalenței noțiunii de Christos.

1078 Reprezentarea libidoului oscilează între simbolurile leului și șarpei, între principiul uscăciunii și al umezelii; ambele sunt simboluri sexuale sau falice opuse. JUNG a văzut la Verona o reprezentare a lui Priap: zâmbind, el ține pe braț un coș plin cu falusuri, iar cu cealaltă mână arată spre un șarpe care-l mușcă de penisul erect.⁴

¹⁰⁷⁹ Ambivalența se vede excelent în limbajul glumelor erotice: de exemplu, în *Măgarul de aur* de APULEIUS⁵; apoi, în limbajul mistic, MECHTHILD VON MAGDEBURG spune: „De iubirea pentru Christos am fost rănită de moarte“. Prin sacrificarea taurului (în mitologile lui Mithra) se naște creația. Taurul este tatăl șarpei și șarpele tatăl taurului.⁶ Reprezentările noastre creștin-religioase se bazează, de asemenea, pe același principiu. Prin moartea lui Christos suntem mântuiți pentru viață veșnică. Același lucru îl întâlnim în cultul lui Mithra, atât de important în Antichitate, și care a contribuit la răspândirea ideilor creștinismului.

⁴ [Cf. *Simboluri ale transformării* (*Opere complete*, vol. 5), par. 680 și ilustrația 122; și în prima ediție (1911/12). Cf. *Corespondența Freud-Jung*, 215 F.]

⁵ [Cf. *Simboluri ale transformării*, par. 439⁴².]

⁶ [Loc. cit., cf. par. 671.]

Discuție.⁷ C.G. JUNG: Expresia „a lăsa în pace“ referitoare la dis- 1080
cutarea unui complex chinitor este foarte bună și importantă pen-
tru terapia analitică. Un militar a comandat atunci când complexul
său a dat să-l doboare: „Atenție... Stai! Șase pași înapoi... Marș!“ și
atunci s-a simțit ușurat considerabil prin această obiectivare a bolii.

Discuție.⁸ Ca un aport la psihologia copilului referitor la însemnătatea jertfei, C.G. JUNG povestește despre „clubul lui Tantal“, înființat de o mulțime de băieți spre a celebra misterele sexuale. Stema lor reprezintă un bărbat atârnat de nas și de penis cu o frângie de spânzurătoare. Sacrificații și torturații erau tinerii însăși, precum Tantal, al căruia chin constă în faptul că i se refuză satisfacerea celor mai arzătoare pofte.

⁷ [Despre o conferință a prof. von SPEYR, „Zwei Fälle von eigentümlicher Affektverschiebung”; aceasta n-a putut fi găsită ca tipăritură.]

¹⁴ [Despre o conferință a lui FRANZ RIKLIN, „Die «Allmacht der Gedanken» bei der Zwangsneurose”; aceasta n-a putut fi găsită ca tipăritură.]

spânzurare sau jupuire — să sens unei jertfiri a sexualității de care rămâne agătați și nu ne putem desprinde, jertfă ce a fost adusă în culturile vechi ca sacrificiu falic² al mamei primordiale.

CONTRIBUȚII LA SIMBOLISTICĂ*

1082 Pornind de la opoziția dintre fantasmele isteriei și cele ale demenței precoce, se face trimitere la faptul că pentru înțelegerea acestora din urmă trebuie să apelăm la niște comparații istorice, fiindcă, în cazul demenței precoce, bolnavul suferă de niște reminiscențe ale umanității. În opoziție cu isteria, limbajul lui utilizează imagini vechi, general valabile, care, la început, în mod ciudat, nu sunt totuși intelibile pentru noi.

1083 Pe baza cazului unei nevrotice de 34 de ani se arată cum o fantasmă recentă poate fi ilustrată și elucidată cu ajutorul unui material istoric. Pacienta avea o fantasmă cu un bărbat pe care ea îl iubea, dar care îi era inaccesibil; aceeași fantasmă, care avea drept conținut spânzurarea de organele genitale, s-a descoperit și la un băiat de 9 ani, ca expresie simbolică a libidoului său nesatisfăcut („plin de îngrijorare într-o nesiguranță chinuitoare“¹); această fantasmă — a cărei coeziune este asigurată de tradiții etnologice similare și de comparații mitologice referitoare la zeul primăverii, sacrificat prin

[Rezumat conceput de OTTO RANK la conferința cu titlul de mai sus, ținută de JUNG în cadrul celui de-al treilea congres de psihanaliză de la Weimar, 21/22 septembrie 1911. Rezumatele celor 12 conferințe ținute la congres au fost publicate în *Zentralblatt für Psychoanalyse*, XX/2 (Wiesbaden, 1911), pp. 100–104. Manuscrisul lui JUNG nu a fost găsit.]

¹ [GOETHE, *Egmont*, actul 3, cântecul Clarei. În original este „tânjind speriat, într-o nesiguranță chinuitoare“.]

[Pentru comparații, cf. *Simboluri ale transformării*, Indice v. „Attis“ și „Castrare“ (și în prima ediție, 1911/12).]

VIII
DOUĂ SCRERI DESPRE
PSIHOLOGIA ANALITICĂ

Asociate volumului VII din
Opere complete

ADAPTARE, INDIVIDUAȚIE ȘI COLECTIVITATE

I. Adaptarea

A. *Adaptarea psihologică* constă din două procese:

1. adaptarea la condițiile externe;
2. adaptarea la condițiile interne.

Prin condiții externe nu trebuie să înțelegem doar condițiile din lumea înconjurătoare, ci și judecările conștiente pe care le am eu despre lucrurile obiective.

În schimb, prin condiții interne putem înțelege acele stări de fapt ce se impun percepției lăuntrice din zona inconștientului, în mod independent de judecata conștientă, și care uneori chiar se opun acesteia. Adaptarea la condițiile interne ar fi, aşadar, adaptarea la inconștient.

B. În *nevroză*, procesul de adaptare este perturbat, adică nevroza însăși este un proces de adaptare perturbat sau diminuat, care poate fi împărțit în două forme de bază:

1. este perturbată adaptarea la condițiile externe;
2. este perturbată adaptarea la condițiile interne.

[Două texte dactilografiate, descoperite în 1964 în arhiva Clubului de psihologie din Zürich. Semnate olograf de JUNG, ambele sunt date „oct. 1916“. Ar putea fi vorba despre conferințe.]

În primul caz putem distinge, la rândul lor, ca stări fundamentale, două stări de fapt diferite, și anume:

a. adaptarea la condițiile externe poate fi perturbată de faptul că subiectul încearcă să se adapteze exclusiv mediului exterior și negligează total universul interior, perturbând substanțial echilibrul acutului de adaptare;

b. sau perturbarea se bazează pe o adaptare predilectă la universul interior.

1089 Tot astfel, adaptarea la condițiile interne poate fi perturbată în două feluri, și anume:

a. de o adaptare exclusivă la mediul exterior sau

b. de neglijarea mediului exterior în favoarea adaptării la universul interior.

1090 C. *Despre energetică adaptării.* Aceste considerații ne conduc la energetică proceselor de adaptare. Când libidoul investit într-o funcție nu poate fi echilibrat prin exercitarea funcției, el se acumulează până ce atinge o valoare care o depășește pe cea a sistemului imediat următor. Atunci începe o echilibrare, fiindcă există un potențial, iar energia se revarsă cumva într-un alt sistem. Prin urmare, când nu se produce adaptarea la universul interior, libidoul destinat acestui scop se acumulează într-o asemenea măsură, încât începe să acioneze invers, transformându-se dintr-un sistem al adaptării interne într-unul al adaptării externe, proces prin care particularități ale adaptării interne sunt tărâte în adaptarea externă, altfel spus, apar fantasme în legătură cu lumea exterioară reală; dimpotrivă, când sistemul adaptării externe se revarsă în sistemul adaptării interne, caracteristicile adaptării externe, deci calitățile funcției reale, sunt tărâte în universul interior.

1091 D. *Adaptarea în cursul analizei.* Adaptarea în cursul analizei constituie o problemă deosebită. Potrivit experienței, atunci când întreprindem o analiză, aceasta trebuie să reprezinte principala preocupare, dacă facem cu totul abstracție de apariția vreunei situații presante. „Analiza trebuie să fie principala preocupare“ nu este un imperativ moral, ci înseamnă că analiza joacă rolul principal, după cum o arată experiența obișnuită. De aceea, principala realizare este

Adaptare, individuație și colectivitate

în primul rând adaptarea la analiză, reprezentată pentru unii de persoana medicului, iar pentru alții de „ideea analitică“. Acest demers are loc pentru asigurarea încrederii: primii, care instinctiv nu au încredere *a priori* în semenii lor, caută deci să se asigure întâi de toate de personalitatea medicului, iar ceilalți, care vor să fie informați mai ales în legătură cu gradul de încredere al modului de gândire, caută, drept urmare, să înțeleagă mai întâi ideile de bază.

Ulterior, primii trebuie să ajungă, firește, la înțelegerea ideii, iar 1092 ultimii, la încrederea în persoana medicului.

Când adaptarea a atins acest punct, atunci, conform aprecierii 1093 generale, analiza ar trebui să se fi încheiat practic, și anume în special dacă presupunem că echilibrul la nivelul persoanei dintre aceasta și chestiunea în cauză reprezintă scopul și cerința esențială. Împotriva acestei concepții n-ar fi nimic de obiectat *a priori*.

Însă experiența arată că, în anumite cazuri, nu prea rare, inconștientului i se impune o cerință manifestată la început printr-o intensitate extraordinară a transferului, respectiv printr-o influențare a liniei vieții. Acest transfer pare să conțină în primul rând cerința unei adaptări deosebit de intense la analist, cerință ce trebuie admisă chiar și provizoriu, dar al cărei exces înseamnă, în fond, o supracompensare pentru o opozitie față de medic resimțită ca fiind irațională. Această opozitie provine din cerința individuației, ce se împotrivează oricărei adaptări la alții. Dar întrucât divizarea consensului personal obținut anterior înseamnă distrugerea unui ideal estetic și moral, primul pas în direcția individuației este *vina tragică*. Acumularea vinii reclamă *ispășirea*. Această ispășire nu poate fi dată analistului; altminteri, s-ar restabili consensul personal. Vina și ispășirea ei provoacă o nouă funcție colectivă: așa cum anterior obiectul credinței și al iubirii, și anume imaginea medicului, a reprezentat umanitatea, tot astfel umanitatea este pusă acum în locul medicului, iar ei îi este oferită ispășirea pentru vina individuației.

Individuația îl îndepărtează pe om de consensul personal, iar 1095 odată cu aceasta, de colectivitate. Asta este vina pe care individuațul o lasă în urma sa lumii și pe care el trebuie să se străduiească să-o răscumpere. Trebuie să plătească pentru el însuși banii de

răscumpărare, adică trebuie să producă valori capabile să-i suplimentească în mod corespunzător absența în atmosfera colectiv-personală. Fără producerea acestor valori, individuația definitivă este imorală și chiar mai mult decât atât: sinucigașă. Cine nu poate crea valori să se sacrifice în mod conștient pentru spiritul consensului colectiv. În schimb, îi este dată posibilitatea de a alege colectivitatea pentru care vrea să se sacrifice. Numai în măsura în care cineva creează valori obiective poate și are dreptul să se individueze. Orice pas în direcția individuației creează o vină nouă și necesită o nouă ispășire. De aceea, individuația este posibilă doar dacă sunt produse valori despăgubitoare. Individuația este exclusiv o adaptare la realitatea interioară și, ca atare, un proces „mistic“. Ispășirea este adaptarea la ceva exterior. Ea trebuie oferită lumii înconjurătoare, cu rugămintea de a o accepta.

¹⁰⁹⁶ Individuatul nu are *a priori* absolut nicio pretenție la vreo apreciere. El se poate mulțumi cu aprecierea ce-i revine din exterior, pe baza valorilor create. Societatea are nu numai dreptul, ci și obligația de a-l disprețui pe individuat, în măsura în care acesta nu creează valori corespunzătoare; căci este un dezertor.

¹⁰⁹⁷ Dacă deci în cursul analizei apare cerința individuației, ascunsă sub forma unui transfer survenit în mod excepțional, aceasta înseamnă despărțirea de consensul colectiv-personal și trecerea în singurătatea, în mănăstirea Sinelui interior. Lumii exterioare îi rămâne vizibilă doar umbra personalității. De aici, disprețul și ura din partea societății. Adaptarea internă facilitează însă acaparrarea realităților interioare, din care se obțin valori pentru recâști-garea colectivității.

¹⁰⁹⁸ Individuația rămâne o poză, câtă vreme nu sunt create valori reale. Cine nu este suficient de creator trebuie să producă un consens colectiv cu o societate aleasă de el însuși; altminteri, el rămâne doar un dăunător și un fanfaron. Cine creează valori *nerecunoscute* face parte dintre cei disprețuiți și trebuie să-și asume acest lucru, căci societatea are un drept asupra *valorilor utilizabile*, deoarece societatea actuală constituie întotdeauna punctul de trecere absolut important al evoluției universale, care îi solicită individului contribuția maximă.

II. Individuație și colectivitate

Individuația și colectivitatea constituie o pereche antagonica,¹⁰⁹⁹ două determinări divergente. Raportul dintre ele este unul de obligație. Individul este obligat de cerința colectivă să-și răscumpere individuația printr-o operă corespunzătoare în favoarea societății. În măsura în care *acest lucru* este posibil, individuația este posibilă. Cine nu reușește așa ceva trebuie să se supună unei cerințe colective directe, cerinței societății, respectiv este captat automat de aceasta. Cerința societății este *imitația* sau identificarea conștientă, adică urmarea unor căi autoritate recunoscute. Este eliberat de această cerință numai cel care realizează ceva echivalent. Există foarte mulți oameni care sunt total incapabili de așa ceva. Ca atare, ei sunt legați de calea dată. Dacă sunt respiși de acolo, cad pradă unei anxietăți neputincioase, de care-i poate scăpa tot numai un drum prestabilit. Astfel de oameni pot ajunge independenți abia după ce au imitat foarte mult timp un model ales de ei. Cine *are dreptul* la individuație pe baza unor aptitudini deosebite trebuie să-și asume disprețul societății până când realizează ceva echivalent. Doar puțini sunt în stare să facă acest lucru, fiindcă individuația exclude renunțarea la o concordanță colectivă până în momentul în care se realizează ceva echivalent, recunoscut în mod obiectiv. Relația umană se produce automat pe baza a ceva recunoscut ca fiind echivalent, pentru că libidoul societății merge în direcția respectivă. Fără acest echivalent, orice încercare de concordanță este sortită eșecului.

Prin imitație, valorile proprii sunt resuscitate reactiv. Prin curma-¹¹⁰⁰rea imitației, ele sunt înăbușite din fașă. Așa ia naștere anxietatea neputincioasă. Dacă imitația este solicitată de analist, ca o cerință de adaptare, se produce din nou distrugerea valorilor pacientului, deoarece imitația este un proces automat și logic, care ține și se derulează câtă vreme este necesar. El are limite foarte precise, pe care analistul nu le poate sănătății niciodată. Prin imitație, pacientul învăță individuația, căci resuscită reactiv valorile proprii.

Funcția colectivă se împarte în două funcții, care sunt însă identice din punct de vedere „mistic“ sau metapsihologic, și anume: